

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 10 § lagen om brand- och räddningsväsendet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att till lagen om brand- och räddningsväsendet fogas ett nytt stadgande enligt vilket uppgifterna för brandnämnden i en kommun i stället för av brandnämnden kan skötas även av kommunstyrelsen eller en nämnd som kommunfullmäktige bestämmer.

Lagen om försök med frikommuner gäller till utgången av 1996. Utan en sådan ändring som föreslås vore många kommuner vid ingången av 1997 inrätta de brandnämnder på nytt som de med stöd av försöket med frikommuner dragit in. Lagen avses träda i kraft senast vid ingången av 1997.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Enligt 10 § 1 mom. lagen om brand- och räddningsväsendet (559/75) finns det i en kommun en brandnämnd. Brandnämnden skall enligt 10 § 2 mom. ansvara för kommunens brand- och räddningsväsende och se till att de stadganden och bestämmelser som utfärdats om det iakttas. Vid sidan av de tjänstemän som preciseras i lagen fungerar brandnämnden som kommunens brandmyndighet. Med stöd av förordningen om brand- och räddningsväsendet (1089/75) skall brandnämnden bl.a. ombesörja utarbetandet av den utvecklingsplan som avses i lagen om brand- och räddningsväsendet samt utarbetandet av en samarbetsplan och vid behov även förberedandet av ett samarbetsavtal, vid behov framställa förslag om indelning av kommunerna i branddistrikt, bereda förslag till instruktioner för brand- och räddningsväsendet, framställa förslag till arrangemang för sotningen i kommunen samt ombesörja anordnandet av brand- och räddningsväsendets utbildning.

Enligt 16 § lagen om befolkningsskydd får kommunfullmäktige efter prövning besluta att någon befolkningsskyddsnämnd inte skall

tillsättas. Om kommunen inte har någon befolkningsskyddsnämnd, sköts dess uppgifter av brandnämnden eller kommunstyrelsen eller av någon annan nämnd som kommunfullmäktige bestämmer. I de flesta kommuner har skötseln av uppgifterna i anslutning till brand och räddningsväsendet och befolkningsskyddet sammanslagits. Den föreslagna ändringen av lagen om brand- och räddningsväsendet motsvarar den ändring som 1990 gjordes i lagen om befolkningsskydd.

Enligt lagen om försök med frikommuner (718/88) tillämpas lagen på de kommuner (*frikommuner*) som statsrådet har utsett för det försök som avses i lagen. Lagen trädde i kraft den 10 augusti 1988. Lagen om försök med frikommuner har ändrats så att från början av 1993 även andra kommuner (förvaltningsförsökskommuner) kan delta i försöket efter anmälan om försöksplanen till inrikesministeriet. Enligt lagen kan kommunfullmäktige i en frikommun ålägga en eller flera nämnder eller andra myndigheter att helt eller delvis sköta sådan förvaltning som enligt lag eller enligt stadganden eller bestämmelser som utfärdats med stöd av lag ankommer på någon annan nämnd eller direktion. Förvaltningen kan enligt lagen ock-

så ordnas så att en nämnd, direktion eller annan myndighet tillsätts för varje delområde av kommunen eller för några av dem. Försöket gäller dock inte de funktioner som särskilt har utelämnats i lagen.

Enligt uppgifter som inrikesministeriets räddningsavdelning samlat in 1994 hade drygt 30 % av kommunerna vid tidpunkten för förfrågan en särskild brand- eller räddningsnämnd. Brandnämndens uppgifter hade således på basis av lagen om försök med frikommuner i stor omfattning överförts på andra organ. I ca 30 % av kommunerna var det en teknisk eller någon motsvarande nämnd som skötte brandnämndens uppgifter, i 10 % av kommunerna var det byggnadsnämnden eller någon motsvarande nämnd och i 10 % av kommunerna var det miljönämnden eller någon motsvarande nämnd. I de övriga kommunerna (ca 20 %) var det kommunstyrelsen eller någon annan än de ovan avsedda nämnderna som skötte brandnämndens uppgifter. I några kommuner hade största delen av brandnämndens uppgifter ålagts brandchefen.

Lagen om försök med frikommuner gäller till och med den 31 december 1996.

Det föreslås att till 10 § lagen om brand- och räddningsväsendet fogas ett nytt 3 mom. enligt vilket efter kommunfullmäktiges prövning någon brandnämnd inte behöver tillsättas. Om en brandnämnd inte tillsätts, är det enligt förslaget en nämnd som bestäms av kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige som sköter brandnämndens uppgifter. Utan den föreslagna ändringen måste man, eftersom lagen om försök med frikommuner upphör att gälla, vid ingången av 1997 inrätta brandnämnder i de kommuner i vilka brandnämndens uppgifter med stöd av lagen om försök med frikommuner har ålagts kommunstyrelsen eller någon nämnd. Brand- och räddningsväsendets uppgifter hör till samhällets basservice. Det är ändamålsenligt att ett kollegialt förtroendeorgan deltar i ärendenas beredning och beslutsfattande bl.a. när det gäller räddningsväsendets servicenivå och andra principiella frågor. Med anledning av detta omfattar förslaget inte möjligheten att överföra brandnämndens uppgifter på någon annan myndighet (brandchefen) än kommunstyrelsen eller en annan nämnd.

Enligt 11 § 3 mom. lagen om brand- och räddningsväsendet är brandchefen skyldig att närvara vid brandnämndens möten, där han får delta i diskussionen men inte i besluts-

fattandet. Den närvaroskyldighet och yttranderätt som avses i lagens 11 § 3 mom. består även om brandnämndens uppgifter på det sätt som beskrivs i denna proposition skulle skötas av kommunstyrelsen eller någon annan nämnd än brandnämnden. På grundval av den gällande lagens 11 § 3 mom. är brandchefen således skyldig att närvara vid kommunstyrelsens eller nämndens möten när sådana ärenden behandlas som hänför sig till brandnämndens verksamhetsområde.

2. Propositionens verkningar

Enligt propositionen skall kommunerna även efter att försöket med frikommuner har avslutats kunna överföra brandnämndens uppgifter på kommunstyrelsen eller på någon nämnd som kommunfullmäktige bestämmer. I de fåtal kommuner där brandnämndens uppgifter med stöd av lagen om försök med frikommuner har ålagts någon annan myndighet än kommunstyrelsen eller en nämnd (brandchefen) blir man, med tanke på skötseln av de uppgifter som enligt lagen om brand- och räddningsväsendet ålagts brandnämnderna, tvungen att inrätta brandnämnder eller anförtro uppgifterna åt kommunstyrelsen eller någon nämnd.

Propositionen har inte några ekonomiska verkningar med undantag av de eventuella mindre besparingar som kommunerna gör då nämndernas uppgifter sammanslås.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriets räddningsavdelning. Utlåtanden om propositionen har inlämnats av inrikesministeriets kommunavdelning, länsstyrelserna, Kommunaltjänstemannaförbundet KTF rf, Kommunsektorns fackförbund KAT rf, Förhandlingsorganisationen för Kommunal Teknik och Grundservice FKT rf, Nuohousalan Keskusliitto ry, Finlands Kommunförbund rf, Suomen Palomiesliitto SPAL ry och Finlands Brandbefälsförbund rf. Största delen av remissinstanserna omfattar förslaget som sådant. Länsstyrelsen i Mellersta Finlands län föreslår ett stadgande om att det i kommunen skall finnas en brandnämnd ifall dennas uppgifter inte sköts av kommunstyrelsen. Länsstyrelserna i Åbo och Björneborgs län samt Kymmene län föreslår ett stadgande

som ger brandchefen föredragningsrätt. Finlands Kommunförbund och Nuohousalan Keskusliitto ry omfattar den föreslagna ändringen och föreslår också att 24 § lagen om brand- och räddningsväsendet ändras så, att rätten att besluta om priset per sotningsenhet kunde överföras från fullmäktige till något annat organ. Enligt utlåtandena av Suomen Palomiesliitto SPÄL ry och Förhandlingsorganisationen för Kommunal Teknik och Grunds-service FKT rf vore det ändamålsenligt att bibehålla brandnämnderna i medelstora och stora kommuner.

Det anses inte vara ändamålsenligt att i detta sammanhang genomföra den ändring

av lagens 24 § som föreslås i utlåtandena. Ärendet behandlas i samband med den pågående totalrevideringen av lagstiftningen om räddningsbranschen. Det som föreslagits i utlåtandena har inte ansetts motivera ändringar i propositionen.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft senast den 1 januari 1997.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

Lag om ändring av 10 § lagen om brand- och räddningsväsendet

I enlighet med riksdagens förslag
fogas till 10 § lagen den 4 juli 1975 om brand- och räddningsväsendet (559/75) ett nytt 3
mom. som följer:

10 §

Kommunfullmäktige får efter prövning
besluta att någon brandnämnd inte skall till-
sättas. Om kommunen inte har någon
brandnämnd, sköts nämndens uppgifter av

kommunstyrelsen eller av den nämnd som
kommunfullmäktige bestämmer.

Denna lag träder i kraft den
199 .

Helsingfors den 13 september 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Inrikesminister *Jan-Erik Enestam*